

Permisjon fra fengsel

Strgjfl. § 33. Permisjon fra fengsel

Dersom sikkerhetsmessige grunner ikke taler mot det, kan kriminalomsorgen gi innsatte permisjon av kortere tids varighet dersom særlige og vektige grunner taler for det, eller når permisjon anses formålstjenlig for den videre gjennomføring av straffen.

Innsatte kan først gis ordinær permisjon etter at en del av straffen er gjennomført.

Ved vurderingen av om en permisjon er sikkerhetsmessig forsvarlig skal det, ut fra den kjennskap kriminalomsorgen har til innsatte og innsattes atferd under gjennomføringen, særlig legges vekt på om det er grunn til å anta at innsatte vil begå ny straffbar handling, unndra seg gjennomføringen eller bryte forutsetninger og permisjonsvilkår som er fastsatt etter § 36 første og annet ledd.

Forskriften § 3-30. Permisjon. Permisjonstid. Utgifter ved permisjon. Permisjon til utlandet

Permisjon kan innvilges i form av ordinær permisjon, velferdspermisjon og korttidspermisjon av noen timers varighet.

Domfelte kan i tillegg til korttidspermisjon innvilges et ordinært samlet permisjonsfravær i året (permisjonskvote) på inntil 18 døgn, med tillegg av nødvendig reisetid. Etter nærmere retningslinjer fra Kriminalomsorgsdirektoratet kan domfelte i særlige tilfeller innvilges en årlig permisjonskvote på inntil 30 døgn. Permisjonskvoten løper fra første ordinære permisjon gjennomføres. I overgangsbolig gjelder egne bestemmelser om permisjonskvote.

Utgifter i forbindelse med permisjon skal som hovedregel dekkes av private midler. Fengselet kan yte bidrag til reiseutgiftene til og fra permisjonsstedet ved særlige behov. Det samme gjelder utgifter til nødvendig kost og losji under reisen.

Permisjon til utlandet skal som hovedregel ikke innvilges.

Ordinær permisjon og korttidspermisjon kan gjennomføres etter en sammenhengende frihetsberøvelse frem til permisjonstidspunktet på minst 4 måneder. Domfelte må i tillegg ha utholdt minst 1/3 av straffetiden. Domfelte med lengre straffetid enn fengsel i 12 år kan innvilges ordinær permisjon etter 4 års sammenhengende straffegjennomføring (permisjonstid).

Velferdspermisjon kan innvilges på et hvert tidspunkt under straffegjennomføringen før permisjonstid er oppnådd.

Endret ved forskrift 26 juni 2014 nr. 878.

Forskriften § 3-31. Unntak fra de alminnelige vilkår for permisjon

Dersom det foreligger særlige og tungtveiende grunner, kan domfelte unntaksvis innvilges permisjonstid på et tidligere tidspunkt enn etter bestemmelsene i § 3-30 (fremskutt permisjonstid). Dersom det foreligger særlige og tungtveiende grunner kan domfelte unntaksvis innvilges flere døgn permisjon pr. år enn det som følger av § 3-30 (utvidet permisjonskvote).

33.1 Grunnvilkår for permisjonsinnvilgelse

Permisjoner kan gis i form av velferdspermisjon, ordinær permisjon eller korttidspermisjon.

Uavhengig av permisjonsform eller behov forutsettes det at permisjonsavviklingen fremstår som formålstjenlig, vurderes som sikkerhetsmessig forsvarlig og anses være i overensstemmelse med den alminnelige rettsoppfatning jf. strgf. § 33 og forskriften § 1-2. Det vises i denne forbindelse til retningslinjer for *Alminnelige prinsipper for sikkerhetsvurdering* og pkt. 33.5 under

Formålet med permisjonsavvikling kan være å opprettholde kontakt med samfunnet, å prøve ut den domfeltes fungering i frihet, å medvirke til en smidig overgang til frihet og/eller å tilrettelegge for at den domfelte under gjennomføring av straff får opprettholde kontakt med sine pårørende. Formålet med permisjon kan også være å tilrettelegge for at den domfelte får ivaretatt interesser utenfor fengselet, overfor sin familie eller sine eiendeler. Se for øvrig punktene 33.2.1 – 33.2.3 under

33.2 De ulike permisjonsformer

33.2.1 Ordinær permisjon

Ordinær permisjon er hovedformen for permisjon og kan ha kortere eller lengre tids varighet. Ordinær permisjon kan gis når det anses formålstjenlig for den videre gjennomføring av straffen, som for eksempel permisjoner hjem for å opprettholde kontakt med familie, for å utføre nødvendige gjøremål og i forbindelse med forberedelse frem mot løslatelse.

Formålet med ordinær permisjonsadgang er å tilrettelegge for kontakt med omgivelsene utenfor fengselet, ivareta og etablere gode relasjoner eller andre aktiviteter som er egnet til å bryte med en kriminell tilværelse og/eller nye straffbare handlinger. Permisjons-ordningen er også begrunnet med et ønske om å tilrettelegge for at innsatte kan få et avbrudd i fengselstilværelsen når dette har betydning for en hensiktsmessig rehabilitering.

Innvilgelse av ordinær permisjon kan bare skje der permisjonsavviklingen vurderes som sikkerhetsmessig forsvarlig og i overensstemmelse med den alminnelige rettsoppfatning.

Ordinær permisjon kan bare innvilges når permisjonstid er oppnådd, jf. § 3-30, femte ledd i forskrift til straffegjennomføringsloven. Det kan imidlertid gjennomføres slik permisjonsutgang med tilsvarende formål og grunnlag før permisjonstid er oppnådd i særlige tilfeller, jf. pkt. 33.3 under om fremskutt permisjonstid. Permisjonsregnskapet og opptjening av permisjonstid påbegynnes idet første ordinære permisjon gjennomføres.

33.2.2 Korttidspermisjon

Korttidspermisjon kan innvilges når det anses nødvendig eller formålstjenlig for vedkommendes rehabilitering, som for eksempel besøk hos ekstern lege, offentlig kontor eller oppfølging av barn. Det skal ikke innvilges korttidspermisjoner til aktiviteter som primært har sosiale formål.

Formålet med korttidspermisjoner er å gi innsatte mulighet til å ivareta nødvendige formål av kortere tids varighet, som av ulike årsaker ikke kan ivaretas i forbindelse med gjennomføring av en ordinær permisjon og som ligger utenfor innsattes kontroll. Eksempel på dette kan være en ekstern behandlingstime som settes opp på et tidspunkt utenfor tidsrammen for en ordinær permisjon.

Det er således en forutsetning for korttidspermisjon at formålet med permisjonen ikke kan oppnås i forbindelse med gjennomføring av en ordinær permisjon. Med dette menes at den domfelte i størst mulig grad må planlegge sine utganger, slik at ulike gjøremål i legges til tidspunkt for eventuell innvilget ordinær permisjon. Dersom formålet kan ivaretas i forbindelse med en allerede innvilget ordinær permisjon, forefinnes det ikke et særskilt grunnlag for korttidspermisjon til formålet.

Korttidspermisjon innvilges ikke til formål, behov eller aktiviteter som kan ivaretas eller gjennomføres i eller fra fengselet

Korttidspermisjoner representerer en særskilt mulighet for å ivareta formål som av ulike årsaker som ikke kan ivaretas ved ordinær permisjon. Som nevnt under pkt. 33.2.1. er det også ved gjennomføring av første ordinære permisjon permisjonsregnskapet og opptjeningen av permisjonstid påbegynnes. Korttidspermisjon skal dermed ikke innvilges før ordinær permisjonstid er oppnådd og først etter at minst én ordinær permisjon er gjennomført, forutsetningsvis uten negativ(e) anmerkning(er)

Korttidspermisjon kan gjennomføres for et tidsrom av inntil 5 timer per gang, medregnet reisetid, men inntil 7 timer per gang i tilfeller der formålet med permisjonen ellers ikke kan oppnås grunnet lang reisetid.

Der vilkårene for korttidspermisjoner er tilstede, skal antallet ikke overskride 2 per måned. Dersom innsatte er i et behandlingsopplegg som fordrer hyppig oppfølging utenfor fengsel, er det imidlertid adgang til å avvikle inntil 8 – åtte – korttidspermisjoner per måned

33.2.3 Velferdspermisjon

Velferdspermisjon kan kun gis i tidsrommet inntil permisjonstid er oppnådd, jf.

§ 3-30, sjette ledd i forskrift til straffegjennomføringsloven. Etter at permisjonstid er oppnådd, forutsettes det at innsattes behov ivaretas ved bruk av ordinære permisjoner, ev. supplert med korttidspermisjoner.

Formålet med bestemmelsen er å muliggjøre permisjon forut for oppnådd permisjonstid, der det foreligger særlige omstendigheter eller et særskilt velferdsgrunnlag.

Velferdspermisjon kan innvilges der det foreligger særlige og vektige grunner som for eksempel begivenheter med tilknytning til innsattes nærmeste familie og andre nærstående. Høytidsdager og familiens behov for kontakt er i seg selv ikke tilstrekkelig, jf. kravet til særlige og vektige grunner. I vurderingen av om det foreligger særlige og vektige grunner skal det alltid legges vekt på begivenhetens subjektive betydning for den innsatte, eventuelt for vedkommendes pårørende

Hensyn til barn som innsatte har omsorgen for skal tillegges vekt, jf. straffegjennomføringsloven § 3 og § 1-3 i forskriften, særlig i akutte eller andre ekstraordinære situasjoner der det er dokumentert at innsattes tilstedeværelse kan avhjelpe situasjonen. Det skal imidlertid alltid vurderes om utvidet besøk og telefontid kan være tilstrekkelig som alternativ til velferdspermisjon i slike tilfeller.

Uavhengig av grunnlag for velferdspermisjonen, er det en absolutt forutsetning at gjennomføringen fremstår som sikkerhetsmessig forsvarlig og i overensstemmelse med den allmenne rettsfølelse, jf. 33.5 under.

33.2.4 Vilkårfastsettelse ved alle former for permisjonsutgang

Dersom det er nødvendig for å sikre en forsvarlig gjennomføring av permisjonen skal det fastsettes individuelt tilpassede vilkår, jf. § 36 annet ledd.

33.3 Framskutt permisjonstid på grunnlag av «særlige og vektige grunner»

I vurderingen av om framskutt permisjonstid unntaksvis skal innvilges, skal det tas hensyn til om innsattes barn eller barn vedkommende har omsorgen for befinner seg i en særlig vanskelig situasjon, og om det er godtgjort et spesielt behov for kontakt mellom barn og innsatte som kan avhjelpes ved at innsatte kommer i jevnlig permisjonsrutine på et tidligere tidspunkt.

Det skal videre tas hensyn til om det foreligger andre ekstraordinære velferdsgrunner som kan tilsi en innvilgelse av framskutt permisjonstid, jf. ordlyden «særlige og vektige grunner». Eksempel på dette kan være tilfeller hvor en svært nær pårørende har ligget for døden, evt. er alvorlig syk, og innsattes tilstedeværelse anses være av stor betydning

Det skal alltid vurderes om velferdspermisjon eller utvidet besøk og/eller telefontid kan være tilstrekkelig som alternativ til framskutt permisjonstid.

33.4 Adgang til å gi permisjoner

For innsatte med dommer på fengsel i til og med 10 år kan leder av fengsel innvilge søknad om velferdspermisjon, ordinær permisjon og korttidspermisjon, jf. straffegjennomføringsloven § 6.

Etter innstilling fra lokalt nivå kan regionalt nivå innvilge velferdspermisjon, ordinær permisjon og korttidspermisjon for innsatte med dommer over 10 år.

Der direktør på regionalt nivå har truffet beslutning om første ordinære permisjon etter oppnådd permisjonstid i henhold til straffegjennomføringsloven § 6, annet ledd er innsatte å betrakte som permisjonsklarert. Leder av fengsel har deretter myndighet til å treffe senere beslutning om alle typer permisjon, herunder om utvidet permisjonskvote, for den enkelte innsatte, jf. forskriften § 2-1 annet ledd.

Regionalt nivå har imidlertid også adgang til å beholde vedtaksmyndigheten, der regionalt nivå anser dette hensiktsmessig. I så fall skal slik reservasjon fremgå av vedtaket fra regionalt nivå.

For innsatte som er idømt forvaring følger det av strgfjl. § 6 annet ledd annet pkt, forskriften § 2-1 første ledd, jf. retningslinjene til § 6, at alle vedtak om innvilgelser etter § 33 skal fattes på regionalt nivå.

33.5 Den sikkerhetsmessige vurderingen - sviktfarevurdering

Generelt:

En søknad om permisjon kan bare innvilges dersom gjennomføringen etter en konkret helhetsvurdering anses sikkerhetsmessig forsvarlig.

I vurderingen skal det tas utgangspunkt i kriminalomsorgens totale kjennskap til innsatte og særlig legges vekt på om det er grunn til å anta at han vil begå ny straffbar handling under permisjonen, unndra seg gjennomføringen ved å utebli etter endt permisjon eller bryte forutsetninger og permisjonsvilkår eller på annen måte misbruke permisjonen.

Kriminalomsorgen skal ved behov for å vurdere risiko vurdere om det skal innhentes opplysninger fra samarbeidende etater med særskilt kompetanse på det aktuelle området, eks. politi eller Politiets sikkerhetstjeneste (PST).

Sannsynlighetskravet:

Det kreves ikke at det foreligger alminnelig sannsynlighetsovervekt (mer enn 50 %) for sviktfare for at permisjon kan nektes, jf. straffegjennomføringsloven § 33, tredje ledd: «...grunn til å anta...»

Dersom det foreligger en viss tvil i forbindelse med sviktfarevurderingen, skal det vurderes om fastsettelse av bestemte vilkår etter straffegjennomføringsloven § 36 kan medføre at permisjon likevel fremstår som sikkerhetsmessig forsvarlig. Hvis slike vilkår ikke anses tilstrekkelig, skal permisjon ikke innvilges.

Betydningen av negativ atferd og disiplinærbrudd:

Det skal ses hen til innsattes atferd hittil under straffegjennomføringen, herunder om han har gjennomført fremstilling uten svikt eller om det nylig er forøvet alvorlig disiplinærbrudd.

Dersom det er godtgjort at innsatte har forøvet et alvorlig disiplinærbrudd under straffegjennomføringen, bør det som følge av en fornyet sikkerhetsmessig vurdering ikke innvilges ny permisjon før etter minst fire måneder fra disiplinærbruddet fant sted.

For ordens skyld bemerkes det at den sikkerhetsmessige vurderingen er ikke å anse som en pønal reaksjon, men et uttrykk for disiplinærbruddets betydning for den tillit det er rimelig å utvise.

Alvorlige disiplinærbrudd skal tillegges vekt ved vurdering av permisjonssøknader uavhengig av om handlingen har resultert i et *endelig* vedtak om reaksjon etter straffegjennomføringsloven § 40, eller endelig påtaleavgjørelse, ev. rettsavgjørelse, med mindre dette fremstår som åpenbart urimelig.

Relevant informasjon – domfeltes historikk:

Det skal ellers i sviktfarevurderingen blant annet ses hen til opplysninger om innsatte fra andre kilder, herunder fra politiet, i straffesaksdokumentene og fra tidligere straffedommer. Det skal ses hen til atferd også under *tidligere* fengselsopphold, herunder om innsatte har brutt vilkårene for tidligere permisjoner og om han er ilagt reaksjon for alvorlige disiplinærbrudd.

Utenlandske borgere – utvisningsvedtak:

Et utvisningsvedtak er *i seg selv* ikke tilstrekkelig grunnlag for å anse en permisjon som sikkerhetsmessig uforsvarlig eller for å avslå permisjon. Fare for svikt og unndragelse skal vurderes konkret i det enkelte tilfelle. For å avgjøre om det foreligger sviktfare skal det foretas en totalvurdering hvor det blant annet kan legges vekt på vedkommendes tilknytning til Norge, om vedkommende tidligere har unndratt seg iverksetting av et utvisningsvedtak, om vedkommende under soningen uttrykkelig har motsatt seg å forlate riket, samt om vedkommende har vist manglende samarbeid ved tvil om identitet.

Innsattes tilknytning til riket er åpenbart av betydning for vurderingen av risiko for straffunndragelse. Manglende tilknytning til riket kan etter omstendighetene innebære en økt risiko for unndragelse. Dersom det foreligger en endelig beslutning om utvisning fra landet, må det

tilsvarende individuelt vurderes om beslutningen kan representere en risiko for straffunndragelse, herunder risiko for unndragelse i det øyemed å unngå effektivering av utvisningsvedtaket.

I vurdering av unndragelsesfare ved søknad om permisjon for utenlandsk statsborger som er besluttet utvist, bør enheten vurdere å innhente uttalelse fra Politiets utlendingsenhet, eventuelt stedlig politidistrikt, før permisjon iverksettes.

Det vises for øvrig til retningslinjer for Almennelige prinsipper for sikkerhetsvurdering.

33.6 Permisjonstid

Ved beregning av permisjonstiden skal utholdt varetekt regnes med, jf. forskriften § 3-30, femte ledd om permisjonstid (sammenhengende frihetsberøvelse/straffe-gjennomføring).

Kravet til sammenhengende frihetsberøvelse/straffegjennomføring i forskriften § 3-30 kan ved korte dommer fravikes av rimelighetshensyn i tilfeller der innsatte nylig har utholdt varetekt i samme sak, men har vært løslatt en kort tid før straffegjennom-føringen ble påbegynt.

Det bør ved hver fengselsenhet fastsettes hva som representerer ordinær permisjonsratio, d.v.s. hvor hyppige utganger den innsatte kan påregne å kunne få når vedkommende er i permisjonsrutine. Ut i fra gjeldende lovverks system, herunder definisjonen av ordinær permisjonskvote, er det naturlig å ta utgangspunkt i at den innsatte kan få permisjon hver 2. måned, med et snitt på 3 døgns varighet, evt. en gang pr. måned med inntil 1,5 døgns varighet:

Permisjonskvote 18 døgn: $18 / 12 \text{ mnd.} = 1,5 \text{ døgn}$ (evt. 3 døgn hver 2. måned)

Permisjonskvote 24 døgn: $24 / 12 \text{ mnd.} = 2 \text{ døgn}$ (evt. 4 døgn hver 2. måned)

Permisjonskvote 30 døgn: $30 / 12 \text{ mnd.} = 2,5 \text{ døgn}$ (evt. 5 døgn hver 2. måned)

o.s.v.

Muligheten for permisjonsavvikling er beroende på antall permisjonsdøgn som er tjent opp.

En ordinær permisjon eller velferdspermisjon bør normalt ikke overstige 5 døgn med tillegg av nødvendig reisetid og antallet slike permisjoner bør ikke overstige 6 per år, dersom ikke formålet med permisjonene tilsier en fravikelse.

Nødvendig reisetid defineres som korteste reisemåte til og fra permisjonsstedet med offentlig transportmiddel. Alternative reisemåter kan aksepteres, men ikke dersom den totale reisetiden blir lengre som et resultat av dette.

Dersom domfelte i henhold til beslutning om omvendt voldsalarm (OVA) ikke har anledning til å bevege seg i nærmere angitte geografiske områder, kan kriminalomsorgen etter en konkret skjønnsmessig vurdering innrømme lengre reisetid enn «korteste vei» ved permisjonsutgang. I slike tilfeller skal det alltid vurderes om det er forholdsmessighet mellom permisjonstid og reisetid. Permisjoner som innebærer en reisetid som i omfang utgjør mer enn 50 % av permisjonstiden bør ikke innvilges.

33.7 Årlig permisjonskvote på inntil 30 døgn i medhold av forskriften § 3-30 2. ledd

I følgende tilfeller kan det innvilges en årlig kvote på inntil 30 døgn med tillegg av nødvendig reisetid, forutsatt at tid for ordinær permisjon er oppnådd:

a) Innsatte som har egne barn kan av hensyn til barnets interesser tilstås en årlig permisjonskvote på inntil 30 døgn, forutsatt at tilleggskvoten utelukkende benyttes til samvær med egne barn og er til barnets beste, jf. straffegjennomføringsloven § 3, annet ledd og forskriften § 1-3 med tilhørende retningslinjer. Det kreves ikke særskilte velferdsgrunner, men den innsatte skal ved behov fremlegge dokumentasjon på at slikt samvær er til barnets beste, for eksempel fra barnehage, barnevern, skole, sosialkontor eller andre offentlige kontorer. Omfanget av tidligere samvær mellom innsatte og barnet skal søkes kartlagt i kvantitet og kvalitet.

For øvrig skal den personen som har daglig omsorg for barnet høres og dennes synspunkter tillegges vekt. Barnet har også rett til å uttale seg om saker som direkte angår dem, jf. forskriften § 1-3 med tilhørende retningslinjer.

b) Dersom vilkårene for øvrig er oppfylt, kan det også i andre særlige tilfeller tilstås en årlig permisjonskvote på inntil 30 døgn. Det er en forutsetning for slik permisjon at innsatte har utvist målrettet innsats for sin egen rehabilitering, og at han har hatt en positiv utvikling sett i forhold til situasjonen ved innkøst i fengselet.

Tilleggskvoten skal benyttes til formål forstås å fremme innsattes positive utvikling og tilpasning til samfunnet, slik som kontakt med offentlige myndigheter, skoler, behandlingsinstanser og lignende. Det forutsettes at det er en sammenheng mellom angitt formål med en utvidet kvote og det eller de formål som ivaretas ved bruk av ordinær permisjonskvote for øvrig og det skal ikke innvilges tillegg for formål som ikke ivaretas ved bruk av den alminnelige kvote.

Permisjonens formål skal avtales med fengselet på forhånd. Spesielt bør det tas hensyn til behov for slik permisjon dersom det er knyttet opp mot mål og tiltak i en framtidsplan eller andre planer som berører progresjon i straffegjennomføringen eller forberedelse til løslatelse.

Det skal ikke innvilges full kvote ved tidspunkt for oppnådd permisjonstid med mindre annet er særskilt bestemt, for eksempel ved straffegjennomføring etter §12 ved *Fretex*, jf. rundskriv KDI 5/2014. Utvidelsen skal i øvrige tilfeller skje gradvis i forhold til innsattes innsats og utvikling.

Det forhold at en innsatt har gjennomgått en progresjon som tilsier at det anses sikkerhetsmessig forsvarlig med overføring til fengsel med lavere sikkerhetsnivå, er ikke *i seg selv* tilstrekkelig til å konstatere at vilkårene for å innvilge tilleggskvote er til stede. Det må foretas en konkret individuell vurdering slik forskriften krever, jf. kravet til «*særlige tilfeller*».

Vedtaksorganet kan kreve av innsatte at det dokumenteres at permisjonen er benyttet til avtalt formål. Dersom permisjonen ikke er benyttet som forutsatt, trekkes resterende del av kvoten over 18 døgn tilbake.

Slik årlig kvote på inntil 30 døgn av hensyn til barnets interesser jf. bokstav a) over eller for å fremme en positiv utvikling jf. bokstav b) over, utelukker ikke at det i særskilte, dokumenterte, unntakstilfeller kan innvilges utvidet permisjonskvote utover dette, i medhold av forskriften § 3-31 annet punktum, jf. pkt. 33.8 under. Dette forutsetter at det foreligger slike særlige og tungtveiende grunner som kreves, for eksempel vedrørende innsattes barn.

33.8 Utvidet permisjonskvote i medhold av forskriften § 3-31 2. pkt.

Det kan innrømmes ytterligere permisjoner utover den ordinære kvoten som følger av forskriften § 3-30 annet ledd første og annet pkt. Behov for slik eventuell utvidelse jf. forskriften § 3-31 2. punktum skal være tilstrekkelig dokumentert. Det må foreligge særlige velferdsgrunner jf. kravet til «*særlige og tungtveiende grunner*». Eksempler på slike særlige velferdsgrunner kan være behandlingspermisjoner eller andre formål av stor betydning for innsatte som ikke kan ivaretas tilfredsstillende ved ordinær permisjon eller korttidspermisjoner.

Ytterligere permisjoner ut over ordinær kvote på grunnlag som nevnt kan ikke overskride 10 – ti – døgn pr. år.

Det skal ses hen til om utvidet besøk og telefontid kan være tilstrekkelig som alternativ til utvidet permisjonskvote.

33.9 Beregning

Fravær under 12 timer regnes i timer, fravær fra og med 12 og opptil 24 timer regnes som 1 døgn.

Gjennomført ordinær permisjon trekkes fra permisjonskvoten. Korttidspermisjon trekkes ikke fra permisjonskvoten. Eventuell innvilget velferdspermisjon trekkes ikke fra permisjonskvoten, ettersom det før første ordinære permisjon ikke eksisterer en slik kvote.

Ved beregning av permisjonskvoten starter permisjonsåret når innsatte gjennomfører sin første ordinære permisjon.

Reaksjon på brudd i medhold av straffegjennomføringsloven § 40 bokstav e) (permisjonskarantene) resulterer i en forholdsmessig reduksjon i permisjonskvoten i tillegg til at permisjon ikke innvilges i karantenetiden. Fradraget i antall døgn fremkommer ved å multiplisere den totale permisjonskvoten med antall måneder tap av permisjon og dividere dette tallet med 12.

33.10 Permisjon til utlandet

Permisjon til utlandet kan ikke innvilges til land som Norge ikke har utleveringsavtale med. Unntak kan gjøres i særlige tilfeller, etter en konkret og grundig sikkerhetsvurdering, dersom det foreligger ekstraordinære velferdsgrunnlag og permisjon fremstår som svært nødvendig og viktig.

33.11 Permisjon til særlige formål

Innsatte som deltar aktivt på den årlige KROM-konferansen som innledere, paneldeltakere, ordstyrere m.m., kan innvilges permisjon til konferansen utenom ordinær permisjonskvote, Innsatte kan videre innvilges inntil 12 korttidspermisjoner per år utenom ordinær permisjonskvote for deltakelse i styremøter i KROM.

Tilsvarende gjelder etter en konkret vurdering i tilfeller der permisjonen nyttes til dokumentert, aktivt kriminalpolitisk arbeid i form av styreverv eller annen slik aktiv deltakelse som nevnt i tilsvarende organisasjoner eller konferanser.

Permisjon til deltakelse på den årlige KROM-konferansen, korttidspermisjoner til deltakelse i styremøter i KROM eller andre tilsvarende formål som nevnt over skal bare innvilges dersom øvrige vilkår for permisjon er oppfylt. Det presiseres særskilt i denne forbindelse at utgangen skal være sikkerhetsmessig forsvarlig.

33.12 Permisjon fra straffegjennomføring med elektronisk kontroll

Se forskrift om straffegjennomføring § 7-6 og retningslinjene til straffegjennomføringsloven § 16 andre ledd, pkt. 16 (2) 7.

33.13 Generelt om saksbehandlingen

Enhver beslutning om innvilget permisjon eller andre avgjørelser med hjemmel i straffegjennomføringsloven § 33 med tilhørende forskrift i fengsel, forvaringsanstalt eller overgangsbolig skal være skriftlig og i vedtaks form, herunder med informasjon om klageadgang og om omgjøringsadgang til ugunst for innsatte dersom det inntreffer nye omstendigheter av betydning for den sikkerhetsmessige vurderingen.

Utskrift av ev. permisjonsplan, permisjonseddell eller lignende erstatter ikke vedtak. Muntlig beslutning kan fattes dersom tidsmessige hensyn tilsier det jf. strgf. § 7 første ledd bokstav b), men skal snarest mulig skriftliggjøres jf. fvl. § 23.

Vedtaks om ulike former for permisjon (ordinær permisjon, velferdspermisjon og korttidspermisjon) skal videre angi eventuelle fastsatte vilkår og konsekvenser ved ev. brudd på vilkår.

Det kan i særlige tilfeller praktiseres innvilgelse av flere permisjoner i ett vedtak. Forutsetningen for dette er at det dreier seg om faste regelmessige permisjoner i en periode, for eksempel som følge av at vedkommende deltar i et behandlingsopplegg, eller har behov for kontakt med offentlige myndigheter, skole eller lignende, i forbindelse med forberedelse til løslatelse mv. Utover dette kan søknader om permisjoner kun innvilges enkeltvis.

En permisjonsplan eller lignende kan være et verktøy for å planlegge den innsattes progresjon i soningen, men forplikter ikke kriminalomsorgen til å gjennomføre de anførte utgangene. En slik plan kan heller ikke erstatte formelle vedtak om permisjon, jf. også over

Dersom innsatte er registrert i Infolyt-systemet, skal eventuell beslutning om permisjon gjøres kjent for KDI via tjenestevei om mulig i god tid før aktuelt gjennomføringstidspunkt.

33.14 Utgifter og meldinger ved permisjon

Fengselet skal ved behov dekke utgifter til billigste reisemåte for inntil fire årlige permisjoner.

Dersom innsatte er ubemidlet og det ikke kan forventes at innsatte dekker permisjonsutgifter med ytelse fra utført aktivitet under straffegjennomføringen, kan innsatte søke om at kriminalomsorgen helt eller delvis dekker reiseutgifter og kostander til kost og losji også utover fire årlige.

Det kan ved behov søkes om at NAV dekker nødvendige utgifter til kost og losji under permisjonen for innsatte som ikke har familie eller nære pårørende å reise til.

Hvis permisjonen gjelder sykdomsbehandling som NAV yter stønad til, kan NAV dekke reiseutgifter etter egne regler.

Det vises ellers til egne bestemmelser om kriminalomsorgens og NAVs ansvar for sosiale tjenester og økonomisk stønad til innsatte i kriminalomsorgens enheter mv.

33.15 Meldinger om permisjonsavvikling

Leder av fengsel skal underrette aktuell politimyndighet på permisjonsstedet i tilfeller der innsatte er idømt en særreaksjon eller forvaring. Leder av fengsel skal også gi slik underretning der innsatte er dømt for alvorlig forbrytelse, særlig alvorlige volds- og seksualforbrytelser eller alvorlig narkotikakriminalitet. Det skal alltid gis underretning til stedlig politimyndighet når det er satt vilkår om meldeplikt for politiet, jf. straffegjennomføringsloven annet ledd § 36 bokstav b).

Skriftlig melding i brev eller e-post sendes i god tid før permisjonen skal finne sted og journalføres i DocuLive av notoritetshensyn. Dersom saken haster, skal det i tillegg gis melding på telefon.

Meldingen skal blant annet inneholde opplysninger om innsattes nåværende og eventuelt tidligere navn, fødselsnummer, aktuell dom, straffen eller særreaksjonens lengde, permisjonens formål, oppholdssted under permisjonen, permisjonsvilkår og eventuell meldeplikt.

33.16 Varsel til fornærmede eller dennes etterlatte

Se retningslinjene til § 7 b Varsel til fornærmede eller dennes etterlatte om varsel ved permisjonsutganger.